

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opgave 4 Mens en werk: veranderingen op de arbeidsmarkt

Maximumscore 1

- 26 een postindustriële samenleving / informatiemaatschappij / dienstensamenleving

Maximumscore 2

- 27 • veranderde maatschappelijke arbeidsverdeling 1
• Mede onder invloed van technologische vernieuwingen verdwijnen banen in de industrie en ontstaan nieuwe functies, bedrijven in de dienstensector. Er is dus sprake van veranderde maatschappelijke arbeidsverdeling 1

Maximumscore 4

- 28 –centralisatie, voorbeeld van een juiste uitleg is:
• Bij centralisatie bepaalt het management / de leidinggevende wat er moet gebeuren. Er is sprake van een hiërarchisch systeem. Met behulp van computers kunnen leidinggevendens gemakkelijker overzicht houden over vele aspecten van het productieproces. Zij kunnen van één centrale plaats direct communiceren met de werknemers op de werkvloer en de werkzaamheden coördineren 2
- decentralisatie, voorbeeld van een juiste uitleg is:
• Met behulp van computers kunnen werknemers onafhankelijk van plaats en tijd werken. Het instellen van zelfsturende teams (een vergroting van de autonomie) is mogelijk: daardoor kunnen bedrijven meer decentraal produceren. Bedrijven worden minder hiërarchisch. Dankzij communicatie via computer/intranet kunnen managers wel het overzicht houden van de totale productie 2

Maximumscore 4

- 29 Voorbeeld van een juiste uitleg is:
• Er ontstaat een grote behoefte aan mensen die de nieuwe technologie kunnen toepassen in bedrijven. Het gaat daarbij zowel om diensten als om het ontwikkelen van nieuwe producten. Hiervoor is specifieke opleiding/kennis nodig. De inkomens van mensen met deze specifieke know how die deze functies kunnen uitoefenen, zullen stijgen 2
• Daarnaast creëert de informatietechnologie ook (eenvoudig) routinewerk waarvoor weinig scholing nodig is (taakverarming, taakversmalling). De lonen voor deze functies blijven gelijk of stijgen minder snel. / Uitvoerend werk of routinewerk verdwijnt, omdat deze overgenomen wordt door computers (voorbeeld van procesinnovatie). Mensen worden werkloos met daling van het inkomen tot gevolg. Dit treft vooral de laagopgeleiden 2

Maximumscore 2

- 30 • eentonigheid (of omgekeerd afwisseling) (regel 47)
• autonomie (regel 49)
• werktempo (regel 56)

Indien drie factoren juist 2
Indien twee factoren juist 1
Indien één factor juist 0

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 2

31 □ – Telewerkers zijn beter af.

twee van de volgende gegevens:

- Telewerkers bepalen vaker zelf werk- en pauzetijden. De percentages ‘nee’-antwoorden op de vragen 6 en 7 zijn duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.
- Telewerkers kunnen vaker hun taakvolgorde bepalen. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 1 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.
- Telewerkers kunnen vaker hun werkmethode bepalen. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 2 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.
- Telewerkers kunnen vaker hun werktempo bepalen. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 3 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.
- Telewerkers kunnen vaker zelf hun kwaliteitscontrole uitvoeren. Het percentage ‘nee’-antwoorden op vraag 5 is duidelijk minder bij telewerkers dan bij niet-telewerkers.

of:

– Telewerkers zijn niet beter af.

twee van de volgende gegevens:

- Een groot percentage telewerkers (44) zegt niet genoeg tijd te hebben om het werk af te krijgen. Bij niet-telewerkers is dit percentage lager, namelijk 30 (zie vraag 9 Taaklast).
- Telewerkers maken langere werkweken. Gemiddeld 46 uur tegen 39 uur van niet-telewerkers (zie vraag 10).
- Meer telewerkers (34 procent) hebben last van stress dan niet-telewerkers (30 procent) (zie vraag 12) (Maar de vraag is of dit verschil significant is; dat wil zeggen: niet aan toeval is toe te schrijven.)

per juist ondersteunend gegeven

1

Maximumscore 4

32 □ • De drie benaderingswijzen zijn: sociaal-economische benaderingswijze, sociaal-culturele benaderingswijze en politiek-juridische benaderingswijze

1

– Sociaal-economische benaderingswijze

Voorbeelden van juiste vragen zijn (één van de volgende):

- Welke economische omstandigheden hebben de arbeidsparticipatie van vrouwen gestimuleerd?
- Welke belangen hadden werkgevers bij het in dienst nemen van vrouwen?
- Welke maatregelen hebben werkgevers- en werknemersorganisaties genomen om de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verbeteren?
- Welke rol heeft de opleiding van vrouwen gespeeld?

1

– Sociaal-culturele benaderingswijze

Voorbeelden van juiste vragen zijn (één van de volgende):

- Welke veranderingen in waarden en normen liggen ten grondslag aan de veranderde rolverdeling tussen vrouwen en mannen?
- Welke culturele veranderingen (individualisering, emancipatiestreven) hebben geleid tot de andere waarden en normen met betrekking tot de rolverdeling van man en vrouw thuis?

1

Eindexamen maatschappijleer vwo 2006-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>– Sociaal-culturele benaderingswijze Voorbeelden van juiste vragen zijn (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Welke veranderingen in waarden en normen liggen ten grondslag aan de veranderde rolverdeling tussen vrouwen en mannen?• Welke culturele veranderingen (individualisering, emancipatiestreven) hebben geleid tot de andere waarden en normen met betrekking tot de rolverdeling van man en vrouw thuis?	<u>1</u>
<p>– Politiek-juridische benaderingswijze Voorbeelden van juiste vragen zijn (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Welke maatregelen van de overheid hebben de komst van het anderhalf-huishouden bevorderd?• Wat is het overheidsbeleid geweest om de arbeidsparticipatie van vrouwen te bevorderen?	<u>1</u>
<p><i>Opmerking</i> <i>De onderzoeksvraag moet bij de juiste benaderingswijze staan.</i></p>	
<p>Maximumscore 4</p> <p>33 ☐ – Ja, met de komst van het anderhalf-huishouden is het emancipatiebeleid grotendeels geslaagd te noemen. Het beleid is gericht op het inhalen van achterstanden van vrouwen op de arbeidsmarkt en op herverdeling/eerlijke verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. De positie van vrouwen op de arbeidsmarkt is verbeterd. Vrouwen zijn niet alleen verzorgster van partner en kinderen / huisvrouw, maar kunnen ook werken en carrière maken. (De toegang tot de arbeidsmarkt ligt voor vrouwen helemaal open. In een anderhalf-huishouden werkt zowel de man als de vrouw.)</p>	<u>2</u>
<p>– gegevens behorend bij ‘ja’ (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Het aantal voltijd-niet werkende paren neemt af. In Tabel 2 is te zien dat het percentage voltijd-niet werkende paren met minderjarige kinderen tussen 1992 en 2003 is gedaald van 57 naar 34 procent. (Bij paren zonder minderjarige kinderen is de daling minder sterk: van 29 naar 23 procent).• Het aantal paren voltijd-deeltijd (anderhalf-huishoudens) is toegenomen. Het percentage anderhalf-huishouden met minderjarige kinderen is tussen 1992 en 2003 gestegen van 26 procent naar 45 procent. (Bij paren zonder minderjarige kinderen is de stijging wat minder sterk: van 21 naar 28 procent.)	<u>2</u>
<p>of:</p>	
<p>– Nee, het emancipatiebeleid is gericht op het inhalen van achterstanden van vrouwen op de arbeidsmarkt en op herverdeling/eerlijke verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. De positie van vrouwen is nog steeds niet helemaal gelijk aan die van de man. Mannen hebben vaak een volledige baan, terwijl vrouwen vaak een deeltijdbaan hebben. Met andere woorden: vrouwen zullen meer zorgtaken thuis hebben</p>	<u>2</u>
<p>– gegevens behorend bij ‘nee’ (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• In tabel 3 staat dat bij 36 procent van de paren de man voltijd werkt en de vrouw deeltijd. Bij slechts 1 procent van de paren werkt de vrouw voltijd en de partner deeltijd.• Ook blijkt uit tabel 2 dat er in 2003 veel paren zijn waarbij de ene partner voltijd werkt en de andere in het geheel niet buitenshuis werkt (34 procent en 23 procent).	<u>2</u>